

DZIAŁ VI

RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, tj. bezdomnych, przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz za granicą. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie.

Dane BAEL od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Dane te nie są w pełni porównywalne z wynikami badań dla okresów wcześniejszych, publikowanymi w poprzednich edycjach Rocznika.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Podział na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonany został na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy.

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

CHAPTER VI

LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1 and 2 were compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS), a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers persons aged 15 and more, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more, i.e. homeless, living in collective accommodation establishment and staying abroad. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly.

The LFS data since 2010 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011. The data are not fully comparable to the surveys' results for the previous periods published in the previous edition of the Yearbook.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed** persons are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover, in the LFS there is accepted if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job.

2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005-2009; patrz ust. 4 na str. 127;
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- osoby wykonujące pracę nakładczą;
- agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

- *within the reference week were not employed,*
- *within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work,*
- *were available for work within a fortnight period after the reference week.*

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The employment rate is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The unemployment rate is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.e. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- employers and own-account workers, i.e.:
 - owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005-2009; see item 4 on page 127;
 - owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - other self-employed persons, e.g. persons practising learned professions;
- outworkers;
- agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- clergy fulfilling priestly obligations.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorca mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

4. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2005-2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005-2009 **nie zaliczono** osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

5. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

6. Do osób wykonujących pracę nakładczą zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

7. Do agentów zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

3. Full-time paid employees are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

Data concerning **employment as of 31 XII** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

4. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in 2005-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005-2009 are **not included** the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs.
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

5. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

6. Outworkers are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

7. Agents are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

8. Dane grupowane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

9. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących od 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

10. **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commission (wages and salaries of these persons are depend on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

8. Data grouped according to sections of the NACE rev. 2 were compiled using the **enterprise method**.

In table 3 data are presented by actual workplace of employed and kind of activity.

9. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons, who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacation and rehabilitation.

Data do not include economic entities employing less than 9 persons.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

10. **Vacancies** are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) *the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,*
- 2) *the employer made efforts to find people willing to take up the job,*
- 3) *if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.*

11. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych**, obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat, a nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Długotrwale bezrobotni zarejestrowani** są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

3. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

4. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.).

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

11. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons**, include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. **The registered long-term unemployed** are persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training of adults in the workplace.

3. **The registered unemployment rate** is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary units conducting activity within the scope of national defence and public safety.

4. Information concerning **Labour Fund expenditures** are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (unified text: Journal of Laws 2013 item 674, with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when an employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during a training within the scope of common self-defence;
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
- 4) serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;
- 5) stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of a cooperatives, for the benefit of these cooperatives;
- 7) performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- 8) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;

- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz przyczyn wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; przy czym dane:

- 1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności

10) *serving supplementary forms of military service;*

11) *education at the National School of Public Administration by students who receive scholarships.*

3. A **serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. A **fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.a., according to **contact-mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their causes (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. **The accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports; data concern persons:

- 1) *employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities);*

organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiłkniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

8. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1367).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

9. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich stopnia ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods);

- 2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;*
- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

8. *A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.*

Occupational diseases in table 21 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (uniform text Journal of Laws 2013, item 1367).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

9. Evaluation of occupational risk *is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.*

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1(79). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015				SPECIFICATION	
	przeciętne roczne annual averages			kwartały quarters				
				I	II	III		IV
LUDNOŚĆ w tys.	2357	2186	2203	2286	2176	2106	2245	POPULATION in thous.
Mężczyźni	1120	1031	1032	1067	1032	983	1048	Men
Kobiety	1237	1156	1171	1219	1145	1123	1197	Women
Aktywni zawodowo	1279	1204	1217	1248	1210	1171	1239	Economically active persons
mężczyźni	708	663	667	672	662	646	690	men
kobiety	570	542	549	575	548	525	549	women
Pracujący	1134	1094	1132	1143	1130	1092	1162	Employed persons
mężczyźni	629	604	622	614	617	604	654	men
kobiety	505	490	509	529	513	488	508	women
Bezrobotni ^a	145	110	85	105	80	79	77	Unemployed persons ^a
mężczyźni	80	59	45	59	45	42	36	men
kobiety	65	51	40	47	35	37	41	women
Bierni zawodowo	1079	982	986	1038	966	935	1006	Economically inactive persons
Mężczyźni	412	368	365	395	370	337	358	Men
Kobiety	666	614	621	643	596	598	648	Women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYW- NOŚCI ZAWODOWEJ								
w %	54,3	55,1	55,2	54,6	55,6	55,6	55,2	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	63,2	64,3	64,6	63,0	64,1	65,7	65,8	men
kobiety	46,1	46,9	46,9	47,2	47,9	46,7	45,9	women
Miasta	54,5	55,2	55,3	54,3	55,6	56,3	55,0	Urban areas
Wieś	53,7	54,9	55,2	55,4	55,6	53,8	55,7	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA								
w %	48,1	50,0	51,4	50,0	51,9	51,9	51,8	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	56,2	58,6	60,3	57,5	59,8	61,4	62,4	men
kobiety	40,8	42,4	43,5	43,4	44,8	43,5	42,4	women
Miasta	48,4	50,4	51,3	49,8	51,9	52,1	51,6	Urban areas
Wieś	47,3	49,2	51,5	50,4	52,0	51,1	52,0	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	11,3	9,1	7,0	8,4	6,6	6,7	6,2	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	11,3	8,9	6,7	8,8	6,8	6,5	5,2	men
kobiety	11,4	9,4	7,3	8,2	6,4	7,0	7,5	women
Miasta	11,2	8,6	7,1	8,2	6,7	7,5	6,0	Urban areas
Wieś	11,7	10,4	6,7	9,0	6,5	4,9	6,5	Rural areas

a Osoby w wieku 15–74 lata.

a Persons aged 15–74.

TABL. 2(80). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2015 R. – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATION-AL LEVEL IN IV QUARTER 2015 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Popula- tion</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Eco- nomi- cally inactive persons</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrud- nienia <i>Employ- ment rate</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- ployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący <i>em- ployed</i>	bezro- botni ^a <i>unem- ployed ^a</i>				
	w tys. <i>in thous.</i>					w % <i>in %</i>		
O G Ó Ł E M	2245	1239	1162	77	1006	55,2	51,8	6,2
TOTAL								
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyj- nym ^b	1589	1193	1117	76	396	75,1	70,3	6,4
of which at working age ^b								
15–24 lata	289	99	81	18	190	34,3	28,0	18,2
25–34	388	331	312	19	57	85,3	80,4	5,7
35–44	361	317	300	17	44	87,8	83,1	5,4
45–54	339	280	267	12	59	82,6	78,8	4,3
55 lat i więcej	868	213	202	11	656	24,5	23,3	5,2
and more								
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe.....	507	405	394	11	102	79,9	77,7	2,7
Tertiary								
Policealne i średnie zawodowe	527	323	305	19	204	61,3	57,9	5,9
Post-secondary and voca- tional secondary								
Średnie ogólnokształcące.....	241	117	105	11	124	48,5	43,6	9,4
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	550	314	293	22	235	57,1	53,3	7,0
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	420	79	66	14	341	18,8	15,7	17,7
Lower secondary, primary and incomplete primary								

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3(81). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym kobiety of which women	
O G Ó Ł E M	886474	996960	1047702	1073014	510083	T O T A L
sektor publiczny	240825	235758	218402	215077	144783	public sector
sektor prywatny	645649	761202	829300	857937	365300	private sector
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiec- two i rybactwo	74864	88169	88938	88981	40638	Agriculture ^b , forestry and fishing
Przemysł	237892	248851	259232	263001	84826	Industry
w tym przetwórstwo prze- mysłowe	193103	201149	213833	217357	77789	of which manufacturing
Budownictwo	48371	65749	61885	63169	7380	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	154418	163182	159517	161432	87188	Trade; repair of motor vehi- cles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa	50065	50562	54944	56126	12024	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ	18538	20472	22229	23241	15350	Accommodation and cater- ing ^Δ
Informacja i komunikacja	8647	18801	26600	30468	8707	Information and communica- tion
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	22728	30357	29491	30111	20248	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ...	13854	13789	15325	15277	8401	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	51985	36352	50171	52733	27512	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4413	44773	51469	56978	27163	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i ob- rona narodowa; obowiązk- we zabezpieczenia społecz- ne	41903	46165	46959	46773	30973	Public administration and defence; compulsory so- cial security
Edukacja	76303	80019	82350	83474	64418	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58073	63170	67548	69116	55769	Human health and social work activities
Działalność związana z kultu- rą, rozrywką i rekreacją	11083	11585	11929	12033	7260	Arts, entertainment and re- creation
Pozostała działalność usługo- wa	13337	14964	19115	20101	12226	Other service activities

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 127.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 4 on page 127.

TABL. 4(82). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym <i>Of which</i>		SPECIFICATION
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy <i>employees hired on the basis of an employment contract</i>	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family workers</i>	
OGÓŁEM	2005 602970	595710	5100	TOTAL
	2010 675316	668432	5015	
	2014 696146	689909	4614	
	2015 708027	702278	4178	
sektor publiczny	199206	199206	-	public sector
sektor prywatny	508821	503072	4178	private sector
w tym:				of which:
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8354	7409	100	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	220907	219712	1165	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	183130	181962	1138	of which manufacturing
Budownictwo	26709	26232	477	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	88232	87063	1118	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	20972	20651	321	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	17972	17747	221	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	14852	14799	53	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	27584	26921	22	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9908	9881	27	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19049	18884	165	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	62190	62092	98	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	46065	46065	-	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	78982	78754	228	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	54267	54141	126	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9967	9960	7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1997	1947	50	Other service activities

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5(83). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a	
OGÓŁEM	672013	750084	754522	766479	658170	TOTAL
sektor publiczny	226804	210788	191709	190608	190608	public sector
sektor prywatny	445209	539296	562813	575871	467562	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11069 ^b	9680 ^b	9867 ^b	9947 ^b	6392	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	214741	221975	221227	225672	212931	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	164118	176497	184205	188035	176019	of which manufacturing
Budownictwo	34960	49030	41364	41114	25366	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	91607	110438	107643	111536	78636	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	26792	23669	25917	27320	19874	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	13049	17640	17849	20458	15699	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	6842	9458	14465	15752	13180	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	19560	27464	25381	25910	24039	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9496	10406	11621	11560	9050	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22165	23193	26991	27082	17498	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	38696	49121	58187	56096	53210	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	41707	46821	45234	44617	44617	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	75417	76698	74992	75514	74559	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	51497	57729	55537	55489	52153	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8540	10055	9674	9712	9260	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	5875	6707	8573	8701	1706	Other service activities

a Bez zatrudnionych za granicą. b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 127.

a Excluding persons employed abroad. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 4 on page 127.

TABL. 6(84). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
O G Ó Ł E M 2005	538597	256579	57113	34917	T O T A L
2010	609872	300336	58560	38868	
2014	635012	322180	54897	36425	
2015	650150	333659	52128	34787	
sektor publiczny	182393	126260	16813	11936	public sector
sektor prywatny	467757	207399	35315	22851	private sector
w tym:					of which:
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6344	1788	1065	768	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	214547	71109	5165	2544	Industry
w tym przetwórstwo przemy- słowe	177330	65695	4632	2313	of which manufacturing
Budownictwo	25092	3121	1140	415	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	80877	51243	6186	5130	Trade; repair of motor vehi- cles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa	19852	3146	799	230	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	11678	8147	6069	3794	Accommodation and cater- ing ^Δ
Informacja i komunikacja	14391	4998	408	211	Information and communi- cation
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	24538	17053	2383	1583	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	8820	4992	1061	745	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna	17500	10472	1384	899	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	54032	26861	8060	5049	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	44318	29359	1747	1082	Public administration and defence; compulsory so- cial security
Edukacja	67312	53156	11442	8346	Education
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	50613	42362	3528	2762	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8492	5161	1468	1069	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	1744	691	203	149	Other service activities

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons. b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7(85). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych ^b persons returning from child- -care lea- ves ^b	
OGÓŁEM 2005	140501	57320	20107	66203	2382	26,5
TOTAL 2010	151524	66756	22178	77592	3235	24,7
..... 2014	164192	75634	29170	91772	2053	26,4
2015	177224	84429	36285	100120	1827	27,9
sektor publiczny public sector	20903	13810	2614	13878	466	11,1
sektor prywatny private sector	156321	70619	33671	86242	1361	34,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	984	375	176	489	3	17,3
Przemysł Industry	43791	15096	5252	27774	397	20,7
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	39374	14373	4904	24379	385	22,5
Budownictwo Construction	6957	743	576	4607	18	27,6
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	26772	17360	5765	15925	380	34,4
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	5948	861	273	4165	8	30,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	3982	2701	841	2073	51	36,0
Informacja i komunikacja Information and communication	4904	1769	1152	3339	17	40,3
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa Financial and insurance activities	6302	4355	724	4140	286	26,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1299	661	151	910	12	14,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	5084	2955	1022	3196	68	29,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	50051	22098	17576	19511	101	104,5
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	5382	3171	665	3891	168	10,9

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 7(85). PRZYJĘCIA DO PRACY^a (dok.)HIRES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powraca- jący z ur- lopow wychowaw- czych ^b persons returning from child- -care lea- ves ^b	
Edukacja	6832	5536	693	4369	146	10,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6960	5772	1059	4569	137	13,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1442	785	262	907	31	16,9
Pozostała działalność usługowa	534	191	98	255	4	34,3

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8(86). ZWOLNIENIA Z PRACY^aTERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an em- ployment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z urlopow wychow- aw- czych ^b persons taking child- -care leave ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
OGÓŁEM 2005	124201	51041	21736	15384	8089	3837	23,1
TOTAL 2010	140168	62490	25059	14227	4774	4050	22,7
..... 2014	147124	64654	18086	18515	6360	2066	23,6
..... 2015	159245	72201	20901	23423	7837	2298	25,0
sektor publiczny public sector	22892	12459	5046	1752	3517	571	12,1
sektor prywatny private sector	136353	59742	15855	21671	4320	1727	30,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	916	293	88	80	131	3	16,1

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopow bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8(86). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % <i>Termina- tion rate in %</i>
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia <i>terminated due to dissolution of an em- ployment contract</i>		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację <i>retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation</i>	korzysta- jący z urlopów wychow- awczych ^b <i>persons taking child- -care leave^b</i>	
			przez zakład pracy <i>by em- ployer</i>	przez pra- cownika <i>by em- ployee</i>			
Przemysł	38042	12467	5476	6809	2602	460	17,9
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe	34599	11914	4987	6533	1582	443	19,7
of which manufacturing							
Budownictwo	6893	639	1131	726	259	16	27,4
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^a	23206	15006	3039	5987	446	574	29,5
Trade; repair of motor vehicles ^a							
Transport i gospodarka magazynowa	5667	639	540	966	310	33	28,7
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^a	3789	2513	438	793	89	67	34,1
Accommodation and catering ^a							
Informacja i komunikacja	2608	856	185	1133	36	29	21,3
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	5515	3627	942	1323	122	307	23,0
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^a	1239	630	148	192	195	9	14,0
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4592	2918	490	1351	136	113	26,3
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	43658	18557	3493	2158	461	106	91,1
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpiecze- nia społeczne	8806	3187	3640	297	937	208	18,0
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja	5960	4587	634	492	1018	179	8,8
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6734	5455	436	820	946	168	13,3
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1279	694	179	231	140	22	15,1
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa	341	133	42	65	9	4	21,8
Other service activities							

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9(87). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers			
				wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and se- condary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych zawodo- wych basic vo- cational
OGÓŁEM	2005	18018	7564	5396	5332	2921	4369
TOTAL	2010	13620	6747	5377	3397	2279	2567
	2014	23424	10542	7664	5414	4761	5585
	2015	25581	11107	11068	6874	3645	3994
sektor publiczny		2106	1441	1539	277	173	117
public sector							
sektor prywatny		23475	9666	9529	6597	3472	3877
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo....		156	54	42	52	9	53
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		3589	1293	1032	986	590	981
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		3301	1211	930	890	550	931
of which manufacturing							
Budownictwo		335	54	117	68	44	106
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1444	876	441	469	367	167
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		161	40	41	39	43	38
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		376	237	71	123	100	82
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		1072	314	810	#	#	-
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa....		673	473	334	101	222	16
Financial and insurance activities							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		116	68	60	29	19	8
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		817	462	728	31	43	15
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		14671	5668	#	#	1825	2422
Administrative and support service activities							
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia		541	359	383	65	56	37
społeczne							
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja		531	420	449	44	27	11
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		870	667	680	93	51	46
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		199	116	111	48	35	5
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		30	6	#	#	6	7
Other service activities							

a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10(88). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2015 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wolne (stan w dniu 31 XII) Vacancies (as of 31 XII)			Nowo utworzone ^a Vacancies – newly created jobs ^a		Zlikwidowane ^a Liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone <i>of which vacancies – newly created jobs</i>	z liczby ogółem – w jed- nostkach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób <i>of total number – in entities employ- ing more than 9 persons</i>	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób <i>of which in entities employ- ing more than 9 persons</i>	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób <i>of which in entities employ- ing more than 9 persons</i>
OGÓŁEM TOTAL	6895	1950	5032	47887	27536	21875	12947
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	94	23	64	651	278	377	174
Przemysł <i>Industry</i>	1191	241	1128	11033	8430	5508	3445
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	1086	225	1034	10162	7802	4727	2739
Budownictwo <i>Construction</i>	736	333	172	4264	1396	3324	1670
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	787	37	283	8587	4259	3397	1498
Transport i gospodarka magazynowa ... <i>Transportation and storage</i>	772	91	704	2652	1042	866	715
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	109	63	51	2673	1133	1399	694
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	1701	738	1610	2444	1727	599	297
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	376	68	262	2258	1800	622	464
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	33	16	33	312	199	382	200
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	360	203	211	3920	1939	1575	684
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	200	10	148	2789	1922	1099	1074
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne..... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	166	45	162	822	810	560	552
Edukacja <i>Education</i>	77	45	51	2128	1604	1054	884
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna... <i>Human health and social work activities</i>	162	21	127	2254	715	402	294
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	22	1	13	429	205	314	239
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	109	15	13	671	77	397	63

a W ciągu roku.
a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11(89). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	233352	150282	121562	99952	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	125300	77700	62518	51579	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	45977	23342	14559	10838	previously not employed
absolwenci ^a	9261	7545	4183	3499	school-leavers ^a
w tym szkół wyższych ^b	1908	2309	1125	.	of which of tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych	57584	42205	38121	31475	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	8737	3606	5409	4922	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	152692	67034	67232	53049	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku	35934	28403	18733	15995	possessing benefit rights
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	.	.	.	16467	with at least one child below 6 years of age or with at least one disabled child below 18 years of age
niepełnosprawni	8793	10319	9929	8268	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^d w %	20,6	13,1	10,4	8,5	Registered unemployment rate^d in %
Oferty pracy	2469	3057	4520	6326	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy. d Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 129.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document of completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training of adults in the workplace. d See general notes, item 3 on page 129.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12(90). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**

NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM

UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani ...	252104	255873	188947	177939	Newly registered unemployed persons
z liczby ogółem:					of total number:
Kobiety	121210	124222	91384	87395	Women
Dotychczas niepracujący	70212	51280	28993	23538	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	5494	4775	7900	8601	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	275881	251851	220943	199549	Persons removed from unemployment rolls
z liczby ogółem:					of total number:
Kobiety	130657	120841	106660	98334	Women
Z tytułu podjęcia pracy	124533	98930	100917	94784	Received jobs

a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13(91). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL,
DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	233352	125300	150282	77700	121562	62518	99952	51579
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej	45178	25088	27093	15614	15492	9022	11798	7063
and less								
25–34	61992	36995	41807	24773	31319	19339	24944	15848
35–44	46231	25912	26698	14378	25692	14268	21630	12218
45–54	65190	32896	34287	16675	23503	11447	18872	9053
55 lat i więcej	14761	4409	20397	6260	25556	8442	22708	7397
and more								
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe	11345	7423	14348	9706	13518	9180	11560	7817
Tertiary								
Policealne oraz średnie zawodowe	51372	32878	31322	19106	25337	15294	20684	12625
Post-secondary and voca- tional secondary								
Średnie ogólnokształcące	15840	11678	14603	10043	11291	7683	9303	6351
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	73659	34300	42884	18109	34389	14320	27930	11673
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	81136	39021	47125	20736	37027	16041	30475	13113
Lower secondary, primary and incomplete primary								
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^a BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^a								
3 miesiące i mniej	56345	25641	53930	25238	35880	16394	32208	15013
months and less								
3– 6	31339	16787	27845	15013	18048	9720	15714	8629
6–12	34944	18326	29038	15400	20228	10438	16039	8318
12–24	35721	19285	24037	13028	21375	11474	14764	7961
Powyżej 24 miesięcy	75003	45261	15432	9021	26031	14492	21227	11658
More than 24 months								
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY								
Bez stażu pracy	45977	27819	23342	14352	14559	8970	10838	6742
No work seniority								

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

a From the date of registering in a labour office. Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

TABL. 13(91). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL,
DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women

WEDŁUG STAŻU PRACY (dok.)

BY WORK SENIORITY (cont.)

Ze stażem pracy ^b :								
With work seniority ^b :								
1 rok i mniej	32954	18462	21908	12682	18513	10880	16097	9451
and less								
1– 5	43070	22768	33527	17929	26921	14764	22310	12505
5–10	31265	17184	20500	10678	18571	9900	15585	8345
10–20	42229	23291	24952	12093	21062	9923	17313	8038
20–30	32915	14902	19898	8067	15577	6054	12594	4803
powyżej 30 lat	4942	874	6155	1899	6359	2027	5215	1695
more than 30 years								

b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby posiadające staż pracy 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. wśród bezrobotnych było 33263 osób (w tym 12355 kobiety) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 1–5 persons having work experience from 1 year and 1 day to 5 years were included.

N o t e. As of 31 XII 2015 among the unemployed were 33263 persons (of which 12355 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14(92). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁA-NIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME

AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	4907	1991	1674	2448	Undertaking employment in inter- vention works
w tym kobiety	2180	1176	855	1364	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	4602	5645	2111	1888	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	2209	1699	631	574	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	28777	37913	19350	17823	Starting training or internship with the employer
w tym kobiety	16860	23175	11535	10955	of which women
Rozpoczęli prace społecznie uży- teczne	-	3243	2987	3240	Started a social useful works
w tym kobiety	-	1500	1441	1595	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	77570	81862	101318	114677	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15(93). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**^a
EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w od- setkach in per- cent	
O G Ó Ł E M	482,7	738,3	532,3	496,0	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	286,7	279,2	239,6	203,7	41,1	Unemployment benefits
Szkolenia	19,5	30,3	15,2	12,0	2,4	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	29,2	160,1	111,5	102,5	20,7	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Prace interwencyjne	13,9	11,4	10,1	12,2	2,5	Intervention works
Roboty publiczne	21,0	35,2	13,6	14,6	2,9	Public works
Stypendia za okres stażu	52,4	154,8	97,6	89,9	18,1	Scholarships for intership period

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 129.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 4 on page 129.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16(94). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY**^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogół- tem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powo- dujących niezdolność do pracy <i>Of total number – acci- dents resulting in an ina- bility to work</i>			SPECIFICATION
		śmier- telnych <i>fatal acci- dents</i>	cięż- kich <i>serious acci- dents</i>	lżej- szych <i>light</i>	1—3 dni <i>days</i>	4—20	21 dni i więcej <i>days and more</i>	

O G Ó Ł E M

T O T A L

O G Ó Ł E M	2005	8762	24	89	8649	52	3020	4984	T O T A L
	2010	10216	34	58	10124	118	3723	5502	
	2014	9341	16	39	9286	134	3288	4749	
	2015	9318	29	43	9246	164	3806	4986	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiec- two i rybactwo		131	2	2	127	2	49	78	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		3546	15	19	3512	47	1342	2034	Industry
w tym przetwórstwo prze- mysłowe		2845	8	15	2822	41	1154	1543	of which manufac- turing
Budownictwo		443	5	8	430	5	102	324	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		1223	1	-	1222	22	578	574	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa		716	2	4	710	13	268	410	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		183	-	2	181	4	107	71	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		84	1	1	82	3	39	37	Information and com- munication
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa		166	-	3	163	9	72	79	Financial and insu- rance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		109	-	-	109	1	47	60	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		110	-	-	110	6	50	47	Professional, scientific and technical activi- ties

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16(94). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION
		śmier- telnych <i>fatal accidents</i>	cięż- kich <i>serious accidents</i>	lżej- szych <i>light</i>	1—3 dni <i>days</i>	4—20	21 dni i więcej <i>days and more</i>	
O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	606	1	2	603	18	271	294	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..	428	1	-	427	9	180	224	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	542	-	1	541	8	243	273	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	885	-	1	884	15	381	416	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	102	1	-	101	2	55	43	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ..	44	-	-	44	-	22	22	Other service activities
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)								
O G Ó Ł E M	2005	10,71	0,03	0,11	10,57	0,06	3,69	T O T A L
	2010	11,29	0,04	0,06	11,19	0,13	4,11	6,08
	2014	9,79	0,02	0,04	9,73	0,14	3,45	4,98
	2015	9,49	0,03	0,04	9,42	0,17	3,88	5,08
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12,92	0,20	0,20	12,52	0,20	4,83	7,69	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	13,58	0,06	0,07	13,45	0,18	5,14	7,79	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	13,20	0,04	0,07	13,09	0,19	5,35	7,16	of which manufacturing
Budownictwo	7,08	0,08	0,13	6,87	0,08	1,63	5,18	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	7,62	0,01	-	7,61	0,14	3,60	3,58	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	12,89	0,04	0,07	12,78	0,23	4,83	7,38	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	8,05	-	0,09	7,96	0,18	4,71	3,12	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	2,94	0,04	0,04	2,86	0,11	1,37	1,30	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5,57	-	0,10	5,47	0,30	2,42	2,65	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7,12	-	-	7,12	0,07	3,07	3,92	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2,14	-	-	2,14	0,12	0,97	0,91	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	11,18	0,02	0,04	11,12	0,33	5,00	5,42	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..	9,13	0,02	-	9,11	0,19	3,84	4,78	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	6,54	-	0,01	6,53	0,10	2,93	3,29	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12,95	-	0,01	12,94	0,22	5,58	6,09	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8,51	0,08	-	8,43	0,17	4,59	3,59	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ..	2,24	-	-	2,24	-	1,12	1,12	Other service activities

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 17(95). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which							
		rolnic- two, leś- nictwo, łowie- ctwo i rybac- two agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; napra- wa po- jazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehi- cles ^Δ	trans- port i go- spodar- ka ma- gazyno- wa trans- port and storage	opieka zdro- wotna i pomoc społe- czna human health and social work activities	
			razem total	w tym prze- twór- stwo przemy- słowe of which manu- factur- ing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT-MODE OF INJURY									
OGÓŁEM	2005	8762	128	4110	3148	593	813	498	882
TOTAL	2010	10216	159	4161	3146	776	1305	516	980
	2014	9341	143	3529	2856	427	1207	602	919
	2015	9318	131	3546	2845	443	1223	716	885
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami che- micznymi		282	2	120	105	16	23	17	20
Contact with electrical voltage, tem- perature, hazardous substances and chemicals									
w tym z preparatami chemicznymi of which chemicals		69	-	36	32	2	3	9	5
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie		12	-	7	1	2	-	1	-
Drowned, buried, enveloped									
Zderzenie z lub uderzenie w: Horizontal or vertical impact with or against:									
nieruchomy obiekt		2554	38	788	616	119	298	211	293
a stationary object									
obiekt w ruchu		2164	25	980	743	128	328	162	98
object in motion									
w tym przez: of which by:									
spadający obiekt		836	9	438	312	60	125	41	35
falling object									
poruszający się lub transporto- wany obiekt		483	7	183	149	26	94	39	26
moving or transported object									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		1453	14	681	609	54	258	40	119
Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym		918	9	396	373	32	196	21	68
of which contact with sharp mate- rial agent									
Uwięzienie, zmiżdżenie		554	11	316	272	41	60	27	21
Trapped, crushing									

a Zgłoszone w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 17(95). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnic- two, leś- nictwo, łowiec- two i rybac- two agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; napra- wa po- jazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehi- cles ^Δ	trans- port i go- sposdar- ka ma- gazyno- wa trans- port and storage	opieka zdro- wotna i pomoc społe- czna human health and social work activities
			razem total	w tym prze- twór- stwo przemys- łowe of which manu- factur- ing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT-MODE OF INJURY (cont.)								
Obciążenie psychiczne lub fizyczne <i>Physical or mental stress</i>	1291	12	409	299	46	149	146	175
w tym obciążenie układu mię- śniowo-szkieletowego <i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>	1183	11	375	275	41	144	141	157
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Aggression of human or animal</i>	223	9	15	10	1	8	60	64
Pozostałe <i>Others</i>	785	20	230	190	36	99	52	95
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
OGÓŁEM 2005	16703	227	8676	6800	1164	1575	913	1351
TOTAL 2010	20232	365	9181	7038	1573	2505	972	1664
..... 2014	19206	308	8119	6690	880	2420	1170	1714
2015	18814	258	8043	6498	937	2448	1398	1542
Niewłaściwy stan czynnika material- nego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	1807	24	948	721	108	164	95	114
Niewłaściwa organizacja <i>Inappropriate organization of</i>	2075	33	1081	928	116	250	128	115
pracy <i>work</i>	945	21	521	445	65	97	51	46
stanowiska pracy <i>work post</i>	1130	12	560	483	51	153	77	69
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>	1436	20	739	613	99	193	101	83
Nieużywanie sprzętu ochronnego <i>Not using protective equipment</i>	286	2	158	135	27	35	16	8
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	1421	17	786	634	60	252	78	71
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condi- tion of employee ^b</i>	346	2	121	91	18	42	35	30
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika <i>Incorrect employee's action</i>	10527	148	3964	3188	469	1395	800	1049
Inna przyczyna <i>Other causes</i>	916	12	246	188	40	117	145	72

a Zgłoszone w danym roku. b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18(96). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	610	628	504	464	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	4	2	-	2	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:					Events causing injury:
upadek osób	303	316	256	220	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	66	54	51	58	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	17	28	19	7	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	94	88	57	57	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	42	47	33	34	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie:					influence of:
skrajnych temperatur	6	2	-	3	extreme temperatures
materiałów szkodliwych	-	1	-	1	hazardous materials
inne wydarzenia	82	92	88	84	other events

a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19(97). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**

Stan w dniu 31 XII

*PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
				związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
				ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	131,8	90,5	85,4	56,7	30,4	21,3	16,0	12,6
TOTAL	2010	119,4	80,1	71,8	41,3	34,1	27,7	13,4	11,2
	2014	102,7	74,6	59,3	39,9	33,0	26,8	10,4	7,9
	2015	93,3	67,0	54,6	35,1	28,9	24,2	9,8	7,6
sektor publiczny		56,6	45,2	26,7	20,3	24,5	21,7	5,5	3,2
public sector									
sektor prywatny		100,7	71,4	60,2	38,1	29,8	24,7	10,6	8,5
private sector									

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 131.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 131.

TABL. 19(97). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	82,1	42,0	46,0	17,6	17,1	13,2	19,0	11,2
Przemysł Industry	151,4	106,8	90,0	56,1	44,8	37,8	16,6	12,9
w tym przetwórstwo przemysłowe.... of which manufacturing	122,8	101,2	66,3	48,9	42,1	41,1	14,3	11,2
Budownictwo Construction	105,6	77,1	83,7	62,0	16,8	11,8	5,1	3,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	10,3	8,1	5,4	4,4	3,1	2,0	1,8	1,7
Transport i gospodarka magazynowa... Transportation and storage	84,1	71,8	17,7	14,8	62,4	52,9	4,1	4,1
Informacja i komunikacja Information and communication	2,2	0,7	-	-	1,8	0,3	0,4	0,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	207,3	133,7	152,8	79,1	42,0	42,0	12,5	12,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	11,0	9,9	5,2	4,1	2,0	2,0	3,8	3,8
Edukacja Education	4,9	4,7	2,9	2,8	-	-	2,0	1,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	20,7	18,7	11,6	11,2	8,6	7,1	0,5	0,4

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 131.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 131.

TABL. 20(98). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2015 R.
PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oceny ryzyka zawo- dowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowa- nie lub ograni- czenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupational risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>				
OGÓŁEM TOTAL	357,6	164,9	78,4	75,7	105,8
sektor publiczny public sector	285,9	118,9	57,4	74,8	94,4
sektor prywatny private sector	372,0	174,1	82,6	75,9	108,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	299,9	184,3	31,5	52,0	161,6
Przemysł Industry	444,5	230,0	111,9	92,3	142,1
w tym przetwórstwo przemysłowe.... of which manufacturing	409,4	203,1	99,2	94,6	123,2
Budownictwo Construction	388,2	259,1	135,7	168,5	178,1
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	183,8	51,5	15,5	26,6	30,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	476,3	168,4	100,9	103,6	144,6
Informacja i komunikacja Information and communication	560,7	40,9	14,2	16,8	5,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	248,2	75,8	9,3	15,3	60,0
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ Administrative and support service activities	119,4	22,6	6,4	14,2	22,3
Edukacja Education	25,7	17,3	12,8	14,1	4,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... Human health and social work activi- ties	243,8	99,8	47,0	67,9	71,2
Pozostała działalność usługowa Other service activities	790,8	452,2	-	441,4	416,0

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 132.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 9 on page 132.

TABL. 21(99). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>	
OGÓŁEM	2005 237	34,0	TOTAL
	2010 209	26,8	
	2014 204	25,9	
	2015 189	23,4	
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa.....	3	0,4	<i>Acute and chronic intoxications and their sequels</i>
Pylice płuc	36	4,5	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	6	0,7	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	1	0,1	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa	6	0,7	<i>Bronchial asthma</i>
Alergiczny nieżyt nosa	2	0,2	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	11	1,4	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	9	1,1	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	6	0,7	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	12	1,5	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	38	4,7	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	11	1,4	<i>Bilateral permanent noise-included hearing loss of cochlear or sensoneural type</i>
Zespół wibracyjny	1	0,1	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi.....	3	0,4	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	44	5,4	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22(100). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH ^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS ^a
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatki kowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
O GÓ Ł E M	49375	116656	28701	64190	5331	14276	18239
T O T A L	49149	81704	14224	47589	7606	14609	1103
.....	43262	85602	17373	40485	7045	15867	895
2015	43730	70996	17163	37635	8126	16786	805
sektor publiczny	6410	11385	747	6517	385	3076	168
<i>public sector</i>							
sektor prywatny	37320	59611	16416	31118	7741	13710	637
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1809	1048	39	171	-	2	17
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	33385	48067	14645	28783	6924	11603	601
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe....	11393	25156	2984	8848	664	2561	113
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	4957	5903	1800	2115	887	1235	20
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1223	8180	228	217	5	2	3
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	1801	4295	429	4222	11	2505	60
<i>Transportation and storage</i>							
Informacja i komunikacja	13	123	18	257	-	-	-
<i>Information and communication</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	78	-	-	146	-	-	-
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	75	214	-	-	2	1	-
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja	120	163	-	858	75	26	9
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ...	269	2917	4	866	222	1412	95
<i>Human health and social work activities</i>							
Pozostała działalność usługowa	-	86	-	-	-	-	-
<i>Other service activities</i>							

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 131. b Lub w szczególnym charakterze.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 131. ^b Or particular character.

TABL. 23(101). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^aOCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit	
		ogółem total	w tym z tytułu wy- padków przy pracy of which occupational acci- dents compensa- tions	ogółem total	w tym z tytułu wy- padków przy pracy of which occupational acci- dents compensa- tions
O G Ó Ł E M	2005	2942	2830	2233	2078
T O T A L	2010	3013	2877	2984	2849
	2014	2953	2864	6301	6051
	2015	2904	2824	3997	3758
sektor publiczny		557	537	3563	3272
public sector					
sektor prywatny		2347	2287	4100	3873
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		46	42	4865	4533
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		1660	1598	4227	3899
Industry					
w tym przetwórstwo przemysłowe ... of which manufacturing		1258	1214	3533	3325
Budownictwo		232	231	4650	4605
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		352	351	3156	3144
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		150	150	3779	3779
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja		5	5	2560	2560
Information and communication					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2	2	3750	3750
Professional, scientific and technical activities					
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ		21	21	2662	2662
Administrative and support service activities					
Edukacja		55	49	5069	3776
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		381	375	3293	3194
Human health and social work activities					
Pozostała działalność usługowa		-	-	-	-
Other service activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 131.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 131.